

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым Министрінің
2018 жылғы 20 қыркүйектегі
№ 469 бұйрығына 44-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым Министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 484-қосымша

Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін «Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін «Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты - көру қабілеті зақымдалған білім алушыларды толыққанды әлеуметтендіру және қоғамға кіріктіруге ықпал ететін, көру депривациясы жағдайында сөйлеудің кемшіліктердің алдын алу және түзету болып табылады.

3. Бағдарлама келесі түзету міндеттерін жүзеге асыруға бағытталған:

1) сөйлеуді дамыту (сөздік қорды толықтыру, сөйлеудің интонациялық және грамматикалық құрамын толықтыру);

2) тіл кемістіктерін алдын алу және түзету;

3) сөйлеу белсенділігін, ана тіліне деген қызығушылықты, сезімталдықты және сүйіспеншілікті дамыту;

4) білім алушылардың әлеуметтендіруге және қоғамға белсенді кіріктіруге ықпал ететін коммуникативті құзыреттіліктерін қалыптастыру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Оқыту құндылықты-бағдарлы, тұлғалық-бағдарлы, әрекеттік, дифференциалды, коммуникативті тәсілдер және ақпараттық-

коммуникациялық технологиялар негізінде жүзеге асырылады.

5. Тұлғалық сапаларды дамыту, білім алушыларды білім берудің базалық құндылықтарына баулудың негізі болып табылады: «қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек және шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу».

6. Оқытудағы құндылықты-бағдарлы тәсіладамның әлеуметтік ортада жетік интеграциялауына ықпалы бар негізгі құндылықтарды білу, түсінуге бағытталған. Оқыту барысында қазақ халқының ұлттық салт-дәстүрлерді сыйлауға, бала құқығы, мүгедектер құқығы туралы Біріккен ұлттар ұйымы Конвенсиясында, Қазақстан Республикасының Конституциясында жарияланған құқықтар мен міндеттерді түсініп білуге үйретеді. Басымды құндылықтарды дұрыс таңдау білім алушыларға білім саласында, қолжетімді кәсібиіс-әрекетте және әлеуметтік ортада өз мүмкіндіктерін тиімді жүзеге асыруға көмектеседі, бұл олардың өз мемлекеттің тұрарлық азамат және патриот болуына себеп болады.

7. Тұлғалық-бағдарлы тәсіл көретіндердің арасында күнделікті тіршілікке дайын үйлесімді тұлғаның қалыптасуына алып келеді, оқу процесін даралануын, тұлғаның маңызды әлеуметтік қасиеттерін тәрбиелеуін, эмоциялық-ерік аясының, психикалық процестерін түзеуін қамтамасыз етеді

8. Әрекеттік тәсіл мұғалім, тәрбиеші мен ата-ананың өзара іс-қимылын көздейді, онда мұғалім білім алушының іс-қимылын үйлестіреді, ал білім алушы өз іс-әрекетін анықтайды, даму дағдыларының жақын аймағын анықтайды және неғұрлым тиімді тактиканы таңдайды.

9. Әрекеттік тәсіл білім алушыларға өз бетімен:

1) сұрақ қойып, қорытынды жасау; әртүрлі қиын маршрутты құрастыруда және оқу және танымдық міндеттерді шешу үшін, модельдер мен схемаларды түрлендіру, жасап шығару, қолдану;

2) нәтижеге қол жеткізу барысында өзінің іс-әрекетін бақылау, бағдарлауға және мобилдікке байланысты жағдайдың өзгеруіне қарай іс-әрекетін түзету; оқу міндеттерінің орындалуын, оны шешудегі өз мүмкіндіктерін дұрыс бағалау.

10. Дифференциациялы тәсіл оқу үдерісін білім алушылардың түрлі топтарына қарай ерекшелендіруді, олардың денсаулық, психикалық, офтольмологиялық және жас ерекшеліктеріне, көру мүмкіндігі мен қосарласқан кемістіктердің болуына байланысты түрлі жағдайларды жасауды ескереді, осындай ерекшеліктеріне қарай білім алушыларды топтарға бөледі: мүлдем көрмейтін және жартылай көретін білім алушылар; нашар көретін білім алушылар.

11. Білім алушылардың материалды меңгеруіне қарай шағын топтарға бөліп оқытуды ұйғарады, үш шаған топқа бөледі:

1) бірінші шағын топтағы білім алушылар бағдарламалық материалды толыққанды және өз бетімен меңгереді;

2) екінші шағын топтағы білім алушылар бағдарламалық материалды меңгереді, оны қайта жаңғыртуда біршама тілдік қателіктерге жол береді;

3) үшінші шағын топтың білім алушылары бағдарламалық материалды ішінара меңгереді, сөйлеудің грамматикалық құрамында және фонематикалық процесте күрделі кемшіліктер жібереді.

12. Коммуникативті тәсіл деп тілік, сипайылық, ақкөңілділік, тартысыздық сезімдеріне негізделген тұлғаралық әрекеттесуді ұйғарады; сөйлеу қарым-қатынаста білім алушылар іскерлік ынтымақтастықты орнатады; жалпы шешімді табуды, түрлі ұстанымдарды келістіру және өзара қызығушықтарын есепке алу негізінде дау-жанжалдарды шешуді, құрбылардың пікірімен санасып, бір-бірін сыйлауды үйренеді, өз пікірін жеткізе білуді, оны аргументпен дәлелдеу және қорғай білуді меңгереді; сөйлеу құралдарын саналы қолданады, дәрекі сөйлеу және балағат лексикасын қолдануға жол бермейді.

13. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, GPS навигациясын, мультимедиялық ресурстарын және бұқаралық ақпарат құралдарын, интерактивті тақталарын және компьютерлерді пайдалану оқу процесін белсендіруге және модернизациялауға мүмкіндік береді, сонымен қатар білім алушылар мен педагогтың арасындағы қарым-қатынасты дамытып, ынтымақтастықты нығайтады.

14. Мәтінді бұрмалап теруге жол бермес үшін, стилистикалық, орфографиялық, синтаксистік дағдыларды дамытады, себебі «Мессенджер» жедел хабарламалармен алмасу бағдарламасында сөздерді сауатсыз қолдану және жазу, білім алушылардың адекватты емес сөйлеу мәдениетін қалыптастасуына ықпал етеді.

15. Арнайы кабинетте логопедиялық сабақтармен қатар, сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету бойынша сабақтар жүргізіледі. Аталған кабинет келесі жабдықтармен қамтамасыз етеді:

- 1) бір шағын топтағы білім алушылардың саны бойынша үстелдер;
- 2) көрнекіқұралдарға, оқу материалына және әдістемелік әдебиеттерге арналған жеткілікті сөрелер немесе тақталар саны;
- 3) дыбыстаудың жеке жұмысына арналған 50x100 көлеміндегі қабырға айнасы, ол арнайы жарықтандыруымен терезенің жанына ілінеді;
- 4) бір шағын топтың сабағында дыбыстауды түзетуде бір мезгілде оқитын білім алушылардың саны бойынша 9x12 көлеміндегі айналар;
- 5) жеке жұмысқа арналған қабырғалық айна жанындағы үстел;
- 6) логопедиялық зондтарға арналған жиынтық, зондтарды өндеуге арналған этил спирті;
- 7) оқытудың техникалық құралдары.

16. Білім алушылардың жетістіктерін бағалаудың сапалық-сипаттаушы, эмоционалды сипаты болуы шарт, ол дамудың табыстылығына мониторинг жасауға негізделген.

17. Оқытудың нәтижелілігі үш деңгей бойынша қадағаланады, оның сипаттаушы сипаты бар:

- 1) меңгеруге ұмтылады;
- 2) біреудің көмегі арқылы меңгереді (ересектер, қатарластар);
- 3) жетекші құзыреттіліктер бойынша өз бетімен меңгереді.

18. Күнделікті білім беру процесінің мазмұны, оқытудың мақсаттарына бағытталған, білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу және өмірлік жағдаятта шығармашылықпен қолдануға даярлығын қалыптастыруға, жетістікке жетудегі табандылықты дамытуға бағдарланған, өмір бойы оқуға ынталандырады.

3-тарау. «Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

19. «Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

20. «Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету» пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім «Тілдік дамудың күйін диагностикалау»;
- 2) 2-бөлім «Фонематикалық есту қабілетін дамыту және дыбыстары айтуды түзету»;
- 3) 3-бөлім «Сөйлеудің лексикалық-грамматикалық аспектісін дамыту»;
- 4) 4-бөлім «Байланыстырып сөйлеуді жетілдіру»;
- 5) 5-бөлім «Коммуникативті сөйлеу әрекеті»;
- 6) 6-бөлім «Сөйлеу мәдениеті».

21. «Тілдік дамудың күйін диагностикалау» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) білім алушылардың жас ерекшеліктері мен психикалық даму деңгейін ескеріп, сөйлеу дағдыларының көлемін анықтау;
- 2) коммуниктивті белсенділік деңгейін бағалау.

22. «Фонематикалық есту қабілетін дамыту және дыбыстары айтуды түзету» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) фонематикалық қабылдауды жетілдіру және бекіту;
- 2) дыбыстарды дұрыс айтуды бекіту;
- 3) екпін.

23. «Сөйлеудің лексикалық-грамматикалық аспектісін дамыту» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөздерді морфемдік талдау және біріктіру дағдыларын жетілдіру;
- 2) вербализді алдын алу;
- 3) сөйлеуде паразит-сөздерді қолданудың алдын алу.

24. «Байланыстырып сөйлеуді жетілдіру» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мәтін. Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойы;
- 2) сөйлеу тілінің стильдері;
- 3) сөйлеуде алуан түрлі синтаксистік конструкцияларды (сөйлемдер және оның түрлері) қолдану;
- 4) дауыс ырғағы логикалық екпін.

25. «Коммуникативті сөйлеу әрекеті» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөйлеуде неологизмдерді, ескірген және шетел сөздерін пайдалану;
- 2) сөйлеуде мақал-мәтелдерді, жаңылтпаштарды және фразеологизмдерді пайдалану;
- 3) арнайы лексиканы (профессионлаизмдер, терминдер) пайдалану.

26. «Сөйлеу мәдениеті» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ауызша сөйлеу тілі мен әдеби тіл;
- 2) жаргондық лексиканы пайдаланудың алдын алу.

27.5-сыныпқа арналған «Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету» пәнінің базалық мазмұны:

1) тілдік дамудың күйін диагностикалау: ауызша және жазбаша сөйлеу тілі; тіл дыбыстары; дыбыстар мен әріптерді ажырату; айту мақсатына байланысты сөйлемдер түрлері; сөйлемдерді аяқтайтын тыныс белгілері; диалгностикалық диктант; сөзжасам амалдары;

2) фонематикалық есту қабілетін дамыту және дыбыстары айтуды түзету: алфавит; акустикалық ұқсас дыбыстарды дифференциациялау; оппозициялық дыбыстар; орфограмма; сөздің дыбыстық-буындық құрамын талдау; екпін; сөзішіндегі екпінді және екпінсіз дыбыстар; дұрыс сөйлеу;

3) сөйлеудің лексикалық-грамматикалық аспектісін дамыту: морфема; өзгеретін және өзгермейтін сөздер; туынды сөздер; сөз формалары; қосымша, түбір, жұрнақ (суффикс), жалғау; жалғау арқылы сөздер арасында мағыналы байланыстың қалыптасуы; жұрнақ сөздің бөлшегі ретінде; қосымша мен жұрнақ арқылы сөз жасау; сөз түбіріндегі тексерілетін және тексерілмейтін дауыссыз дыбыстар; паразит сөздер;

4) байланыстырып сөйлеуді жетілдіру: мәтін, мәтін түрлері (сипаттау, паймдау); мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойы; мәтіннің жоспары; қарым-қатынастың сөйлеу және сөйлеуден тыс құралдары (мектепте, әлеуметтік ортада, таныс және бөтен адамдармен, әр түрлі жастағы адамдармен); сөйлеу этикетінің нормалары, ауызша қарам-қатынастың ережелері; интонация; сөздердің сиқырлы әлемі; сөзбен ойнау;

5) коммуникативті сөйлеу әрекеті: неологизмдер, көнерген және шетелдік сөздер; халық ауыз әдебиеті; жанрлар; не деген гажап- бұл ертегілер; фонетикалық ойындар; жаңылтпаштар; мәтелдер мен мақалдар; сөйлеудегі афоризмдер; арнайы лексиканың қолдануы (кәсіби сөздер, терминдер); сөздің күші;

б) сөйлеу мәдениеті: сөйлеу тілі адамның өмірінде; ана тілі мен тұған ел мәдениеті; тіл мәдениеті; әдеби қарым-қатынастың нормалары; дыбысайту нормалары; сөйлеу этикеті; біз тілдесіп араласа аламыз ба.

28. 6-сыныпқа арналған «Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету» пәнінің базалық мазмұны:

1) тілдік дамудың күйін диагностикалау: дыбыстық-буындық талдау; сөйлемнің тұрлаулыжәне тұрлаусыз мүшелері; жайылма және жалаң сөйлемдер, диагностикалық диктант; сөйлемнің бірыңғай мүшелері; бірыңғай мүшелер кезіндегі тыныс белгілер; кідірістер; вербалсыз қарым-қатынастыңқұралдары;

2) фонематикалық есту қабілетін дамыту және дыбыстары айтуды түзету:даусты және дауыссыз дыбыстар; дыбыс айту нормалары;дұрыс дыбыстап айту; екпінсіз дауыстыларды, ұян және қатаң дауыссыздардындұрыс жазылуы; ь айыру белгісі бар сөздер;

3) сөйлеудің лексикалық-грамматикалық аспектісін дамыту: морфемалар арқылы жаңа сөздер жасау; сөйлеу этикетінің нормалары; түбірлес сөздер; туынды сөздер; сөздер ішіндегіқос дыбыстар мен дауыстап айтылмайтын дауыссыздар; іскерлік стиль;ғылыми-публицистикалық стиль; әнгімелеу стилі;жарнама; сөз алды қосымшасы жәнекөмекші сөздер;

4) байланыстырып сөйлеуді жетілдіру: қаратпа сөз; қаратпа сөздерді практикалық түрде қолдану; қаратпа сөздерді қолдану кезіндегі тыныс белгілер; қарапайым және күрделі сөйлемдерді ажырату; сөздердің пайда болуы (этимологиялық сөздігін пайдалану); сөздің тура және ауыспалы мағынасы; орфографиялық және орфоэпиялық дыбыстау; сөйлемнің тұрлаулыжәне тұрлаусыз мүшелері;бірыңғай мүшелері барсөйлемдер;

5) коммуникативті сөйлеу әрекеті: тура және ауыспалы мағынасы бар сөздер; практикалық сабақ; шығарманы сахналау; жаңылтпаштарды және мәтелдерді айту; синонимдер, антонимдер және омонимдер; дефиницияларды (анықтамаларды) қолдану; сөйлеу әрекеттесудің нормалары; байланыс түрлері мен амалдары;

б)сөйлеу мәдениеті: тіл және мәдениет; сөйлеу медениетінің белгілері; түрлі жағдайда этикетті сақтау тәртібі;әдеби ана тілінің нормалары; сөйлеудегі қателерді түзеу жұмысы; сөйлеу мәдениетін бұзу; диалог, монолог; жаргон, жалпы қолданыстық лексика; арнайы және кәсіби лексикасы.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

29. Бағдарламадағы оқыту мақсаттары кодтық белгімен белгіленеді. Кодтық белгіде бірінші сан – сынып, екінші және үшінші сандар – бөлім және бөлімшенің реттік сандарын, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.1.2.1 кодында «5» - сыныбы, «1.2» - бөлімшесі, «1» - оқу мақсатының реттік саны.

30. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім «Сөйлеуді дамыту күйін диагностикалау»:

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
1.1 Жас ерекшеліктері мен психикалық даму деңгейін ескеріп, сөйлеу дағдыларының көлемін анықтау	5.1.1.1 сөйлеудің жеткілікті лексикалық көлемін меңгеру 5.1.1.2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды дұрыс дыбыстауды және дұрыс жазуды түсіну 5.1.1.3 жай және күрделі сөйлемдерде тыныс алу белгілерін қолдану	6.1.1.1 қосымшада, сөздердің түбірлері мен жалғауларында орфограммаларды қолдану білу 6.1.1.2 ауызша және жазбаша сөйлеуді түзей білу
1.2 Коммуникативті белсенділік деңгейін нақтылау	5.1.2.1 сөйлеуде сөзжасам тәсілдерін қолдану 5.1.2.2 сөйлеу және тілдік емес мәнерлілік құралдарының мағынасын түсіну	6.1.2.1 сөздік қордың жеткілікті көлемін меңгеру 6.1.2.2 вербальды емес қарым-қатынас құралдарын адекватты қолдана білу

2) 2-бөлім «Фонематикалық есту қабілетін дамыту және дыбыстауды түзету»:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
2.1 Фонематикалық қабылдауды жетілдіру және бекіту	5.2.1.1 дыбыстарды дұрыс дыбыстау, акустикалық ұқсас дыбыстарды дифференциациялау 5.2.1.2 артикуляция (жуан-жіңішке), дыбысталуы (қатаң-ұяң), сөздегі мағына айырушы мәні бойынша оппозициялық дыбыстарды салыстыра білу	6.2.1.1 сөздің дыбыстық-буындық талдауын қолдану 6.2.1.2 артикуляция және дыбысталуы бойынша оппозициялық дыбыстарды дифференциациялау 6.2.1.3 сөзге фонетикалық-графикалық (дыбыстық-әріптік) талдау жүргізудің дұрыстығын бағалау
2.2 Дыбыстардың дұрыс айтылуын бекіту	5.2.2.1 «Орфограмма» ұғымын білу 5.2.2.2 дидактикалық материалды қолданып және онсыз құрамы бойынша қарапайым сөздерге	6.2.2.1 қателік жібермей, дыбысты айтудың қарқынын жеделдете білу 6.2.2.2 дыбыстардың айтылу нормаларын сақтай отырып, барлық дыбыстарды есту

	буындық-дыбыстық, фонетикалық-графикалық (дыбыстық-әріптік) талдау жүргізу 5.2.2.3 сөзге фонетикалық-графикалық (дыбыстық-әріптік) талдау жүргізудің дұрыстығын бағалау	арқылы айыра білу және адекватты дыбыстау
2.3 Екпін	5.2.3.1 сөздегі екпіннің рөлін білу 5.2.3.2 оқшауланған сөзде, сөйлемде дұрыс екпінді сақтау	6.2.3.1 оқшауланған сөзде, сөйлемде дұрыс екпінді сақтау 6.2.3.2 қазіргі орыс әдеби тіліндегі нормаларға сәйкес сөз тудырушы функцияны қолдану

3) 3-бөлім «Сөйлеудің лексикалық-грамматикалық аспектісін дамыту»:
3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
3.1 Морфемдік талдау және біріктіру дағдыларын қалыптастыру	5.3.1.1 морфемалардың көмегі арқылы жаңа сөздерді құру дағдыларын меңгеру 5.3.1.2 өзгеретін және өзгермейтін сөздерді айыра білу; туыстас сөздерді (біртүбірлі) және сөз формаларын айыра білу; 5.3.1.3 сөздегі морфемалар арқылы біржақты айқындалатын жалғауды, түбірді, қосымшаны, суффиксті табу	6.3.1.1 дидактикалық материалды қолданып және қолданбай, біржақты айқындалатын морфемалар бойынша сөздің құрамын талдау 6.3.1.2 морфемалардың көмегі арқылы жаңа сөздерді құру тәсілдерін және сөздердің семантикасының өзгеруін талдау
3.2 Вербализмнің алдын алу	5.3.2.1 оқылған мәтінді нақтылау үшін қолданылатын бедерлі суретті, сюжетті картинаны түсіндіруді құрастыру (қалдық көруі бар соқыр білім алушылар үшін) 5.3.2.2 заттың сипаттамасын құрастыру; өзі, өз отбасы,	6.3.2.1 сөйлеу этикетінің нормаларын сақтап, қарапайым диалогтарға қатысу 6.3.2.2 қалдық көруді қолданбай екі қолмен мәтінді жылдам оқу (қалдық көруі бар соқыр білім алушылар үшін)

	<p>достары туралы әңгімелеу</p> <p>5.3.2.3әрі қарай оқыту, өзін-өзі дамыту үшін</p> <p>Брайльбойынша оқудың маңыздылығын саналы ұғыну</p> <p>5.3.2.4эстетикалық, адамгершілік, танымдық тәжірибенің қайнар көзі ретінде, оқудың мақсатын қабылдау</p> <p>5.3.2.5таныс емес мәтінді дауыстап (оқу жылдамдығы минутына 65-80 сөз) және «іштей оқу» (оқу жылдамдығы минутына 75-90-100 сөз) саналы, дұрыс және мәнерлі оқу</p> <p>5.3.2.6мұғалімнің тапсырмасы бойынша және өзіндік бастамасы бойынша, көркем, ғылыми-танымал әдебиетті оқу біліктілігін қолдану</p>	<p>6.3.2.3аталған жастағы білім алушыларға қолжетімді, Л.Брайльдің рельефті-нүктелі шрифтісімен басылған кітаптарды, прозалық шығармаларды мәнерлеп оқу (дауыстап)</p> <p>6.3.2.4алдын ала даярлықтан кейін өлең түріндегі шығармаларды көркемдеп оқу (30 шығарма) (тек көркем мәтіндер үшін)</p> <p>6.3.2.5мұғалімнің тапсырмасы және өзіндік бастамасы бойынша көркем, ғылыми-танымал шығармаларды оқу біліктілігін қолдану</p> <p>6.3.2.6көркем және ғылыми-танымал мәтіндердің мазмұнына бағдарлану, олардың мағынасын түсіну (дауыстап оқуда және «іштей оқуда», тындауда)</p>
3.3 Сөйлеуде паразит-сөздерді пайдаланудың алдын алу	<p>5.3.3.1«паразит-сөздер» немесе «үзілістердің орнын толтырушы» ұғымдары туралы білу</p> <p>5.3.3.2өзіндік сөйлеуін бақылау</p>	<p>6.3.3.1паразит-сөздердің сөйлеуді бұзатынын түсіну</p> <p>6.3.3.2қарым-қатынас, оқыту барысында ауызша сөйлеу тілін түзей білу</p>

4) 4-бөлім «Байланыстырып сөйлеуді жетілдіру»:

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
4.1 Мәтін. Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойы	<p>5.4.1.1мәтіннің типтерін айыра білу (сипаттау, талқылау)</p> <p>5.4.1.2сабақта, мектепте, тұрмыста таныс және таныс емес, әртүрлі жастағы адамдармен ауызша қарым-</p>	<p>6.4.1.1 қарым-қатынастың нақты жағдаяттары үшін хаттар, құттықтауашық хатын, қысқаша хаттарды, басқа шағын мәтіндерді құрастыру</p> <p>6.4.1.2пайымдау-</p>

	<p>қатынас жасауда тілдік және тілдік емес құралдарды таңдаудың дұрыстығын (орынды болуын) бағалау</p> <p>5.4.1.3 күнделікті өмірде сөйлеу этикетінің нормалары және ауызша қарым-қатынас ережелерін сақтау (тыңдай білу, ескертулерге жауап қайтару, әңгімені жалғастыру)</p> <p>5.4.1.4 өз бетімен мәтінге ат қою</p> <p>5.4.1.5 мәтіннің тақырыбын және оның бөлімдерін анықтау</p> <p>5.4.1.6 мәтіннің жоспарын құрастыру</p> <p>5.4.1.7 оқылған мәтіннің мазмұнын қысқаша баяндау</p>	<p>дәлелдердің қарапайым мәтіндерін құру</p> <p>6.4.1.3 мәтінді жан-жақты, қысқаша немесе таңдамалы түрде қайта әңгімелеу</p> <p>6.4.1.4 басқа адамның атынан мәтінді қайта әңгімелеу</p> <p>6.4.1.5 сөйлеудің алуан түрлі типтерін: сипаттау, баяндау және пайымдауды қолдану арқылы, білім алушылар үшін жақын тақырыптарға ауызша әңгіме айту (өз өмірінен қызықты оқиға, өзін қызықтыратын ісі туралы)</p>
4.2 Сөйлеу стильдері	<p>5.4.2.1 сөйлеудің стильдерін білу (іскерлік, ғылыми, публицистикалық, ауызекі, көркемдік)</p> <p>5.4.2.2 оқылған мәтінді нақтылау үшін қолданылатын бедерлі суретті, әсерлі, сюжетті картинаны түсіндіруді құрастыру (қалдық көруі бар соқыр білім алушылар үшін)</p>	<p>6.4.2.1 қарым-қатынаста сөйлеу стильдерін мимикамен, ым-ишарамен, үзілістермен, екпінді ауыстырумен, дыбыс ырғағымен толықтыра отырып қолдану</p>
4.3 Сөйлеуде алуан түрлі синтаксистік конструкцияларды қолдану (сөйлем және оның түрлері)	<p>5.4.3.1 сөйлемді, сөзжасамды, сөзді айыра білу</p> <p>5.4.3.2 сөздің және сөйлемнің бедерлі сызбаларын және сөздер мен сөйлемдерді модельдеу сызбаларындайын түрінде қолдану</p> <p>5.4.3.3 сөйлемде және сөзжасамда сөздердің арасындағы байланысты мағыналық сұрақтардың</p>	<p>6.4.3.1 этимологиялық сөздікті қолданып, сөздердің пайда болуын анықтау</p> <p>6.4.3.2 мәтіндегі сөздердің тура және жанама мағынасында қолданылуын айыра білу (қарапайым жағдайлар)</p> <p>6.4.3.3 коммуникативті міндетті табысты шешу үшін, ұсынылған сөздерден</p>

	көмегі арқылы орнату 5.4.3.4сөздерді қолданудың семантикасын саналы ұғыну	сөздер қатарын таңдау 6.4.3.4пайымдау мақсаты бойынша сөйлемдерді жіктеу, хабарлы/бұйрықты/сұраулы сөйлемдерді табу 6.4.3.5сөйлемдердің реті бұзылған мәтіндерді талдау және түзету, мәтінде мағыналық бос орындарды табу
4.4 Дауыс ырғағы және логикалық екпін	5.4.4.1сөйлеуде және сөйлемде сөздік, логикалық (мағыналық) және эмоционалды екпінді қолдану 5.4.4.2күмәнданған жағдайда екпіннің дұрыс қойылуында немесе сөздердің айтылуында жауапт өз бетімен табу (кітаптағы сөздік бойынша) немесе мұғалімнің, ата-аналардың көмегіне жүгіну 5.4.4.3оқылған немесе тыңдалған мәтіннің мазмұнына өзіндік пікірін білдіру, оны екпіннің көмегі арқылы беру 5.4.4.4сөйлеуде акценттерді дұрыс қоя білу, үзілістер мен логикалық екпіннің қойылуын қадағалау	6.4.4.1дыбыстың орфографиялық және орфоэпиялық айтылуын айыра білу 6.4.4.2сөйлемнің лепті/лепті емес дауыс ырғағын анықтау 6.4.4.3сөйлемнің тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелерін табу (түрлерге бөлмей) 6.4.4.4бірыңғай мүшелері бар сөйлемді айқындау 6.4.4.5бірсарындылыққа, үздіктілікке, шамадан көп екпін белсенділігіне жол бермеу 6.4.4.6пайымдау мақсаты бойынша сөйлемді екпінді қолдануды ажырату

5) 5-бөлім «Коммуникативті сөйлеу әрекеті»:
5-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
5.1 Сөйлеуде неологизмдерді, ескірген және шетел сөздерін қолдану	5.5.1.1неологизмдерді, ескірген және шетел сөздерін айыра білу 5.5.1.2мәтін бойынша сөздің мағынасын анықтау немесе мұғалімнің көмегімен нақтылау	6.5.1.1нақтылауды талап ететін сөздерді анықтау 6.5.1.2ой-пікірді көрсету үшін аса дәл сөздерді таңдау 6.5.1.3 мәтіндегі сөздерді тура және

	5.5.1.3 сөйлемді құрастыруда, мағынасы бойынша ұқсас және қарама-қарсы мағынасы бойынша зат есім, сын есім, етістікті іріктеу	ауыспалы мағынасында қолдануды айыра білу (қарапайым жағдайлар)
5.2 Сөйлеуде мақал-мәтелдерді, жаңылтпаштарды және фразеологизмдерді қолдану	5.5.2.1 ауызекі халық шығармашылығының шағын шығармаларын жаттап, қайта жаңғырту 5.5.2.2 аналогия бойынша ертегі мен жұмбақ жанрында өзіндік мәтінді құру 5.5.2.3 фонетикалық ойында жаңылтпаштарды, мәтелдерді қолдану 5.5.2.4 сөйлеуді мақалдармен, мәтелдермен, афоризмдермен толықтырып, байыту	6.5.2.1 кез келген оқылған (тыңдалған, өз бетімен құрылған) шығарманың сценарийін құрып және сахналап, топта жұмыс жасау 6.5.2.2 жаңылтпаштарды, мәтелдерді көрсету және презентация жасау 6.5.2.3 сөйлеуде синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді орынды қолдану
5.3 Арнайы лексиканы қолдану (профессионализмдер, терминдер)	5.5.3.1 профессионализмдер, терминдер мен дефинициялар туралы білу 5.5.3.2 сөйлеуде терминдердің орынды қолданылуын бағалау 5.5.3.3 коммуникативті міндеттерді табысты шешу үшін, ұсынылған сөздерден сөздер қатарын таңдау	6.5.3.1 сөйлеуде профессионализмдер мен терминдерді қолдану 6.5.3.2 интербелсенді қарым-қатынаста (СМС-хабарлама, электронды пошта, Ғаламтор және байланыстың басқа түрлері мен тәсілдері) сөйлеу өзара әрекетінің нормаларын сақтау

б) 6-бөлім «Сөйлеу мәдениеті»:

6 -кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
6.1 Ауызша сөйлеу және әдеби тілі	5.6.1.1 «Сөйлеу мәдениеті» ұғымы және оның негізгі белгілері туралы білу (дұрыс сөйлеу, дәл, мәнерлі,	6.6.1.1 ауызша сөйлеу тілінде сөйлеу мәдениетінің белгілерін қолдану

	<p>таза, қисынды) 5.6.1.2әдеби тілдің нормаларын, айтылу, екпіннің нормаларын, сөзді қолдану, сөйлемдерді құру нормаларын сақтай білу шеберлігі 5.6.1.3сөйлеу этикетінің маңыздылығын және қажеттілігін түсіну 5.6.1.4мәтіннің басын немесе соңын оқиғалармен толықтырып, оны қалпына келтіру 5.6.1.5 жеке тәжірибе негізінде ауызша әңгімені құрастыру 5.6.1.6коммуникативті міндеттерді ескеріп, оқылған шығармалар негізінде ауызша әңгімені құрастыру (әртүрлі адресаттар үшін)</p>	<p>6.6.1.2қоғамда қабылданған нормаларға, яғни этикет нормаларына бағдарланып, әртүрлі жағдайларда өзін ұстай білу (көлікте, мектепте, кинода, дүкенде) 6.6.1.3сөйлеуде орыс және ана әдеби тілдерінің нормаларын (орфоэпиялық, лексикалық, грамматикалық) және сөйлеу этикетінің нормаларын қолдану 6.6.1.4сөйлеу мәдениеті бұзылған мәтіндерді түзету 6.6.1.5диалогты және монологты сөйлеуді дұрыс құру</p>
6.2 Шектеулі қолдану лексикасы	<p>5.6.2.1«Арнайы лексика», «Диалектілі лексика», «Жаргондық лексика» ұғымдарды туралы білу 5.6.2.2диалектизм типтері туралы білу: фонетикалық диалектизм, грамматикалық диалектизм, лексикалық диалектизм.</p>	<p>6.6.2.1бұрын әлеуметтік жаргондардан жалпы қолданыстағы лексикаға енген бірқатар лексикалық элементтердің қолданылуына қатысты, өзіндік сөйлеуді түзету 6.6.2.2тәжірибеде арнайы және кәсіби лексиканы айыра білу</p>

31. Осы Бағдарлама көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін «Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

32. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
5-6 сыныптары үшін
«Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін
түзету» пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі
орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін
«Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету» пәнінен жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:
1 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Сөйлеуді дамыту күйін диагностикалау	1.1 Жас ерекшеліктері және психикалық даму деңгейін ескеріп, сөйлеу дағдыларының көлемін анықтау	5.1.1.1 сөйлеудің жеткілікті лексикалық көлемін меңгеру 5.1.1.2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды дұрыс дыбыстауды және дұрыс жазуды түсіну 5.1.1.3 жай және күрделі сөйлемдерде тыныс алу белгілерін қолдану
	1.2 Коммуникативті белсенділік деңгейін нақтылау	5.1.2.1 сөйлеуде сөзжасам тәсілдерін қолдану 5.1.2.2 сөйлеу және тілдік емес мәнерлілік құралдарының мағынасын түсіну
2. Фонематикалық есту қабілетін дамыту және дыбыстың айтылуын түзету	2.1 Фонематикалық қабылауды жетілдіру және бекіту	5.2.1.1 дыбыстарды дұрыс дыбыстау, акустикалық ұқсас дыбыстарды дифференциациялау 5.2.1.2 артикуляция (жуан-жіңішке), дыбысталуы (қатаң-ұяң), сөздегі мағына айырушы мәні бойынша оппозициялық дыбыстарды салыстыра білу
	2.2 Дыбыстардың дұрыс айтылуын бекіту	5.2.2.1 «Орфограмма» ұғымын білу 5.2.2.2 дидактикалық материалды қолданып және онсыз құрамы бойынша қарапайым сөздерге буындық-дыбыстық, фонетикалық-графикалық (дыбыстық-әріптік) талдау жүргізу 5.2.2.3 сөзге фонетикалық-графикалық (дыбыстық-әріптік) талдау жүргізудің дұрыстығын бағалау
	2.3 Екпін	5.2.3.1 сөздегі екпіннің рөлін білу 5.2.3.2 оқшауланған сөзде, сөйлемде дұрыс екпінді сақтау
2-тоқсан		

3. Сөйлеудің лексикалық-грамматикалық аспектісін дамыту	3.1 Морфемдік талдау мен біріктіру дағдыларын қалыптастыру	5.3.1.1 морфемалардың көмегі арқылы жаңа сөздерді құру дағдыларын меңгеру 5.3.1.2 өзгертін және өзгермейтін сөздерді айыра білу; туыстас сөздерді (біртүбірлі) және сөз формаларын айыра білу; 5.3.1.3 сөздегі морфемалар арқылы біржақты айқындалатын жалғауды, түбірді, қосымшаны, суффиксті табу
	3.2 Вербализмнің алдын алу	5.3.2.1 оқылған мәтінді нақтылау үшін қолданылатын бедерлі суретті, сюжетті картинаны түсіндіруді құрастыру (қалдық көруі бар соқыр білім алушылар үшін) 5.3.2.2 заттың сипаттамасын құрастыру; өзі, өз отбасы, достары туралы әңгімелеу 5.3.2.3 әрі қарай оқыту, өзін-өзі дамыту үшін Брайльбойынша оқудың маңыздылығын саналы ұғыну 5.3.2.4 эстетикалық, адамгершілік, танымдық тәжірибенің қайнар көзі ретінде, оқудың мақсатын қабылдау 5.3.2.5 таныс емес мәтінді дауыстап (оқу жылдамдығы минутына 65-80 сөз) және «іштей оқу» (оқу жылдамдығы минутына 75-90-100 сөз) саналы, дұрыс және мәнерлі оқу 5.3.2.6 мұғалімнің тапсырмасы бойынша және өзіндік бастамасы бойынша, көркем, ғылыми-танымал әдебиетті оқу біліктілігін қолдану
	3.3 Сөйлеуде паразит-сөздердің қолданылуының алдын алу	5.3.3.1 «паразит-сөздер» немесе «үзілістердің орнын толтырушы» ұғымдары туралы білу 5.3.3.2 өзіндік сөйлеуін бақылау
3-тоқсан		
4. Байланыстырып сөйлеуді жетілдіру	4.1 Мәтін, Мәтіннің тақырыбы және оның негізгі ойы	5.4.1.1 мәтіннің типтерін айыра білу (сипаттау, талқылау) 5.4.1.2 сабақта, мектепте, тұрмыста таныс және таныс емес, әртүрлі жастағы адамдармен ауызша қарым-қатынас жасауда тілдік және тілдік емес құралдарды таңдаудың дұрыстығын (орынды болуын) бағалау 5.4.1.3 күнделікті өмірде сөйлеу этикетінің нормалары және ауызша қарым-қатынас ережелерін сақтау (тыңдай білу, ескертулерге жауап қайтару, әңгімені жалғастыру) 5.4.1.4 өз бетімен мәтінге ат қою 5.4.1.5 мәтіннің тақырыбын және оның бөлімдерін анықтау 5.4.1.6 мәтіннің жоспарын құрастыру 5.4.1.7 оқылған мәтіннің мазмұнын қысқаша баяндау
	4.2 Сөйлеу стильдері	5.4.2.1 сөйлеудің стильдерін білу (іскерлік,

		ғылыми, публицистикалық, ауызекі, көркемдік) 5.4.2.2 оқылған мәтінді нақтылау үшін қолданылатын бедерлі суретті, әсерлі, сюжетті картинаны түсіндіруді құрастыру (қалдық көруі бар соқыр білім алушылар үшін)
	4.3 Сөйлеуде алуан түрлі синтаксистік конструкцияларды қолдану (сөйлемдер және оның түрлері)	5.4.3.1 сөйлемді, сөзжасамды, сөзді айыра білу 5.4.3.2 сөздің және сөйлемнің бедерлі сызбаларын және сөздер мен сөйлемдерді модельдеу сызбаларындайын түрінде қолдану 5.4.3.3 сөйлемде және сөзжасамда сөздердің арасындағы байланысты мағыналық сұрақтардың көмегі
	4.4 Дауыс ырғағы және логикалық екпін	5.4.4.1 сөйлеуде және сөйлемде сөздік, логикалық (мағыналық) және эмоционалды екпінді қолдану 5.4.4.2 күмәнданған жағдайда екпіннің дұрыс қойылуында немесе сөздердің айтылуында жауапт өз бетімен табу (кітаптағы сөздік бойынша) немесе мұғалімнің, ата-аналардың көмегіне жүгіну 5.4.4.3 оқылған немесе тыңдалған мәтіннің мазмұнына өзіндік пікірін білдіру, оны екпіннің көмегі арқылы беру 5.4.4.4 сөйлеуде акценттерді дұрыс қоя білу, үзілістер мен логикалық екпіннің қойылуын қадағалау
5. Коммуникативті сөйлеу әрекеті	5.1 Сөйлеуде неологизмдерді, ескірген және шетел сөздерін қолдану	5.5.1.1 неологизмдерді, ескірген және шетел сөздерін айыра білу 5.5.1.2 мәтін бойынша сөздің мағынасын анықтау немесе мұғалімнің көмегімен нақтылау 5.5.1.3 сөйлемді құрастыруда, мағынасы бойынша ұқсас және қарама-қарсы мағынасы бойынша зат есім, сын есім, етістікті іріктеу
	5.2 Сөйлеуде мақалдарды, мәтелдерді және фразеологизмдерді қолдану	5.5.2.1 ауызекі халық шығармашылығының шағын шығармаларын жаттап, қайта жаңғырту 5.5.2.2 аналогия бойынша ертегі мен жұмбақ жанрында өзіндік мәтінді құру 5.5.2.3 фонетикалық ойында жаңылтпаштарды, мәтелдерді қолдану 5.5.2.4 сөйлеуді мақалдармен, мәтелдермен, афоризмдермен толықтырып, байыту
	5.3 Арнайы лексиканы қолдану (профессионализмдер, терминдер)	5.5.3.1 профессионализмдер, терминдер мен дефинициялар туралы білу 5.5.3.2 сөйлеуде терминдердің орынды қолданылуын бағалау 5.5.3.3 коммуникативті міндеттерді табысты шешу үшін, ұсынылған сөздерден сөздер қатарын таңдау
4-тоқсан		
6. Сөйлеу мәдениеті	6.1 Ауызша сөйлеу тілі және әдеби тіл	5.6.1.1 «Сөйлеу мәдениеті» ұғымы және оның негізгі белгілері туралы білу (дұрыс сөйлеу, дәл,

		<p>мәнерлі, таза, қисынды)</p> <p>5.6.1.2 әдеби тілдің нормаларын, айтылу, екпіннің нормаларын, сөзді қолдану, сөйлемдерді құру нормаларын сақтай білу шеберлігі</p> <p>5.6.1.3 сөйлеу этикетінің маңыздылығын және қажеттілігін түсіну</p> <p>5.6.1.4 мәтіннің басын немесе соңын оқиғалармен толықтырып, оны қалпына келтіру</p> <p>5.6.1.5 жеке тәжірибе негізінде ауызша әңгімені құрастыру</p> <p>5.6.1.6 коммуникативті міндеттерді ескеріп, оқылған шығармалар негізінде ауызша әңгімені құрастыру (әртүрлі адресаттар үшін)</p>
	6.2 Шектеулі қолданыс лексикасы	<p>5.6.2.1 «Арнайы лексика», «Диалектілі лексика», «Жаргондық лексика» ұғымдарды туралы білу</p> <p>5.6.2.2 диалектизм типтері туралы білу: фонетикалық диалектизм, грамматикалық диалектизм, лексикалық диалектизм.</p>

2) 6-сынып:
кесте-2

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Сөйлеуді дамыту күйін диагностикалау	1.1 Жас ерекшеліктері және психикалық даму деңгейін ескеріп, сөйлеу дағдыларының көлемін анықтау	<p>6.1.1.1 қосымшада, сөздердің түбірлері мен жалғауларында орфограммаларды қолдану білу</p> <p>6.1.1.2 ауызша және жазбаша сөйлеуді түзей білу</p>
	1.2 Коммуникативті белсенділік деңгейін нақтылау	<p>6.1.2.1 сөздік қордың жеткілікті көлемін меңгеру</p> <p>6.1.2.2 вербальды емес қарым-қатынас құралдарын адекватты қолдана білу</p>
2. Фонематикалық есту қабілетін дамыту және дыбыстың айтылуын түзету	2.1 Фонематикалық қабылауды жетілдіру және бекіту	<p>6.2.1.1 сөздің дыбыстық-буындық талдауын қолдану</p> <p>6.2.1.2 артикуляция және дыбысталуы бойынша оппозициялық дыбыстарды дифференциациялау</p> <p>6.2.1.3 сөзге фонетикалық-графикалық (дыбыстық-әріптік) талдау жүргізудің дұрыстығын бағалау</p>
	2.2 Дыбыстардың дұрыс айтылуын бекіту	<p>6.2.2.1 қателік жібермей, дыбысты айтудың қарқынын жеделдете білу</p> <p>6.2.2.2 дыбыстардың айтылу нормаларын сақтай отырып, барлық дыбыстарды есту арқылы айыра білу және адекватты дыбыстау</p>
	2.3 Екпін	6.2.3.1 оқшауланған сөзде, сөйлемде дұрыс екпінді сақтау

		6.2.3.2 қазіргі орыс әдеби тіліндегі нормаларға сәйкес сөз тудырушы функцияны қолдану
2-тоқсан		
3. Сөйлеудің лексикалық-грамматикалық аспектісін дамыту	3.1 Морфемдік талдау мен біріктіру дағдыларын қалыптастыру	6.3.1.1 дидактикалық материалды қолданып және қолданбай, біржақты айқындалатын морфемалар бойынша сөздің құрамын талдау 6.3.1.2 морфемалардың көмегі арқылы жаңа сөздерді құру тәсілдерін және сөздердің семантикасының өзгеруін талдау
	3.2 Вербализмнің алдын алу	6.3.2.1 сөйлеу этикетінің нормаларын сақтап, қарапайым диалогтарға қатысу 6.3.2.2 қалдық көруді қолданбай екі қолмен мәтінді жылдам оқу (қалдық көруі бар соқыр білім алушылар үшін) 6.3.2.3 аталған жастағы білім алушыларға қолжетімді, Л.Брайльдің рельефті-нүктелі шрифтсімен басылған кітаптарды, прозалық шығармаларды мәнерлеп оқу (дауыстап) 6.3.2.4 алдын ала даярлықтан кейін өлең түріндегі шығармаларды көркемдеп оқу (30 шығарма) (тек көркем мәтіндер үшін) 6.3.2.5 мұғалімнің тапсырмасы және өзіндік бастамасы бойынша көркем, ғылыми-танымал шығармаларды оқу біліктілігін қолдану 6.3.2.6 көркем және ғылыми-танымал мәтіндердің мазмұнына бағдарлану, олардың мағынасын түсіну (дауыстап оқуда және «іштей оқуда», тыңдауда)
	3.3 Сөйлеуде паразит-сөздердің қолданылуының алдын алу	6.3.3.1 паразит-сөздердің сөйлеуді бұзатынын түсіну 6.3.3.2 қарым-қатынас, оқыту барысында ауызша сөйлеу тілін түзей білу
3-тоқсан		
4. Байланыстырып сөйлеуді жетілдіру	4.1 Мәтін, Мәтіннің тақырыбы және оның негізгі ойы	6.4.1.1 қарым-қатынастың нақты жағдаяттары үшін хаттар, құттықтаушық хатын, қысқаша хаттарды, басқа шағын мәтіндерді құрастыру 6.4.1.2 пайымдау-дәлелдердің қарапайым мәтіндерін құру 6.4.1.3 мәтінді жан-жақты, қысқаша немесе таңдамалы түрде қайта әңгімелеу 6.4.1.4 басқа адамның атынан мәтінді қайта әңгімелеу 6.4.1.5 сөйлеудің алуан түрлі типтерін: сипаттау, баяндау және пайымдауды қолдану арқылы, білім алушылар үшін жақын тақырыптарға ауызша әңгіме айту (өз өмірінен қызықты оқиға, өзін қызықтыратын ісі туралы)
	4.2 Сөйлеу стильдері	6.4.2.1 қарым-қатынаста сөйлеу стильдерін мимикамен, ым-ишарамен, үзілістермен, екпінді ауыстырумен, дыбыс ырғағымен толықтыра

		отырып қолдану
	4.3 Сөйлеуде алуан түрлі синтаксистік конструкцияларды қолдану (сөйлемдер және оның түрлері)	6.4.3.1 этимологиялық сөздікті қолданып, сөздердің пайда болуын анықтау 6.4.3.2 мәтіндегі сөздердің тура және жанама мағынасында қолданылуын айыра білу (қарапайым жағдайлар) 6.4.3.3 коммуникативті міндетті табысты шешу үшін, ұсынылған сөздерден сөздер қатарын таңдау 6.4.3.4 пайымдау мақсаты бойынша сөйлемдерді жіктеу, хабарлы/бұйрықты/сұраулы сөйлемдерді табу 6.4.3.5 сөйлемдердің реті бұзылған мәтіндерді талдау және түзету, мәтінде мағыналық бос орындарды табу
	4.4 Дауыс ырғағы және логикалық екпін	6.4.4.1 дыбыстың орфографиялық және орфоэпиялық айтылуын айыра білу 6.4.4.2 сөйлемнің лепті/лепті емес дауыс ырғағын анықтау 6.4.4.3 сөйлемнің тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелерін табу (түрлерге бөлмей) 6.4.4.4 бірыңғай мүшелері бар сөйлемді айқындау 6.4.4.5 бірсарындылыққа, үздіктілікке, шамадан көп екпін белсенділігіне жол бермеу 6.4.4.6 пайымдау мақсаты бойынша сөйлемді екпінді қолдануды ажырату
5. Коммуникативті сөйлеу әрекеті	5.1 Сөйлеуде неологизмдерді, ескірген және шетел сөздерін қолдану	6.5.1.1 нақтылауды талап ететін сөздерді анықтау 6.5.1.2 ой-пікірді көрсету үшін аса дәл сөздерді таңдау 6.5.1.3 мәтіндегі сөздерді тура және ауыспалы мағынасында қолдануды айыра білу (қарапайым жағдайлар)
	5.2 Сөйлеуде мақалдарды, мәтелдерді және фразеологизмдерді қолдану	6.5.2.1 кез келген оқылған (тыңдалған, өз бетімен құрылған) шығарманың сценарийін құрып және сахналап, топта жұмыс жасау 6.5.2.2 жаңылтпаштарды, мәтелдерді көрсету және презентация жасау 6.5.2.3 сөйлеуде синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді орынды қолдану
	5.3 Арнайы лексиканы қолдану (профессионализмдер, терминдер)	6.5.3.1 сөйлеуде профессионализмдер мен терминдерді қолдану 6.5.3.2 интербелсенді қарым-қатынаста (СМС-хабарлама, электронды пошта, Ғаламтор және байланыстың басқа түрлері мен тәсілдері) сөйлеу өзара әрекетінің нормаларын сақтау
4-тоқсан		
6. Сөйлеу мәдениеті	6.1 Ауызша сөйлеу тілі және әдеби тіл	6.6.1.1 ауызша сөйлеу тілінде сөйлеу мәдениетінің белгілерін қолдану 6.6.1.2 қоғамда қабылданған нормаларға, яғни

		<p>этикет нормаларына бағдарланып, әртүрлі жағдайларда өзін ұстай білу (көлікте, мектепте, кинода, дүкенде)</p> <p>6.6.1.3 сөйлеуде орыс және ана әдеби тілдерінің нормаларын (орфоэпиялық, лексикалық, грамматикалық) және сөйлеу этикетінің нормаларын қолдану</p> <p>6.6.1.4 сөйлеу мәдениеті бұзылған мәтіндерді түзету</p> <p>6.6.1.5 диалогты және монологты сөйлеуді дұрыс құру</p>
	<p>6.2 Шектеулі қолданыс лексикасы</p>	<p>6.6.2.1 бұрын әлеуметтік жаргондардан жалпы қолданыстағы лексикаға енген бірқатар лексикалық элементтердің қолданылуына қатысты, өзіндік сөйлеуді түзету</p> <p>6.6.2.2 тәжірибеде арнайы және кәсіби лексиканы айыра білу</p>